

Lingvistika i slobodna volja: u kojoj je mjeri jezik arbitraran?

Gabrić, Petar

Source / Izvornik: **Identitet slobode, sloboda identiteta. 3. regionalni studentski simpozij, Split, 6.-7. listopada 2016., 2016, 41 - 42**

Conference paper / Rad u zborniku

Publication status / Verzija rada: **Published version / Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:602956>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International/Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-05-20**

Filozofski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

Identitet slobode, sloboda identiteta

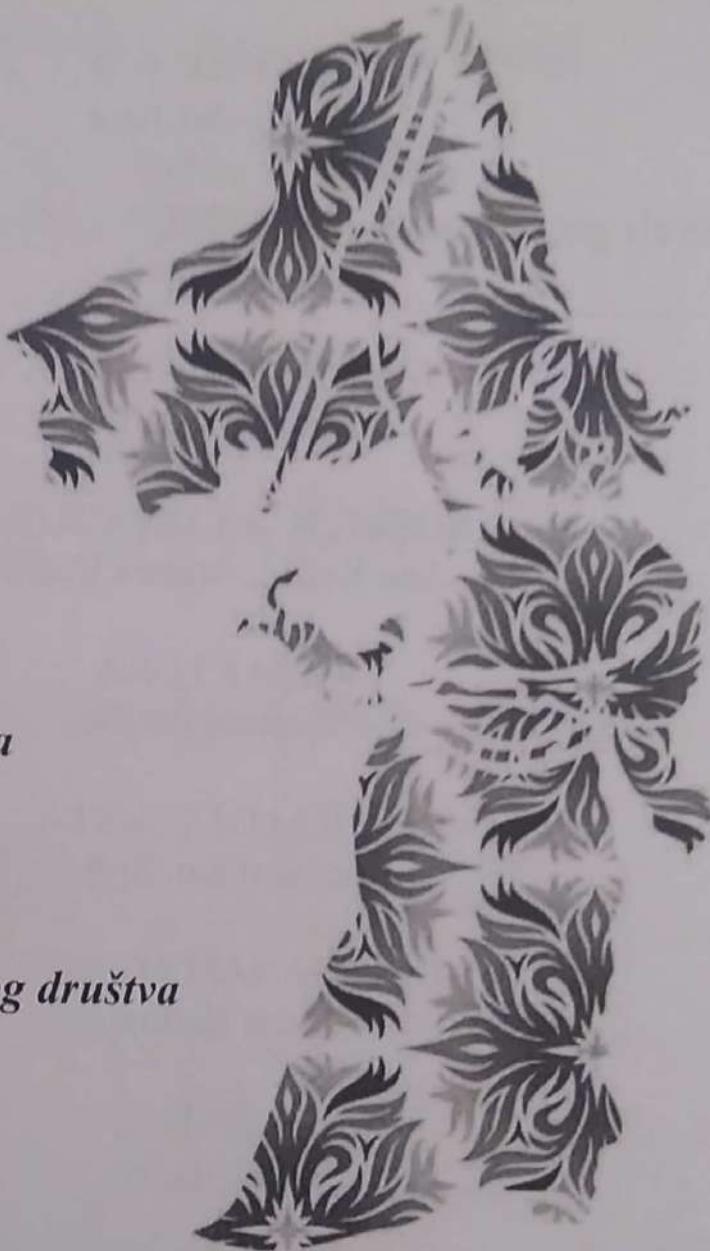
3. regionalni studentski simpozij

Split, 6. - 7. listopada 2016.

Identitet slobode - sloboda identiteta

3. regionalni studentski simpozij

Filozofskog fakulteta

Sveučilišta u Splitu

i

Hrvatskog filozofskog društva

HRVATSKO FILOZOFSKO DRUŠTVO
Croatian Philosophical Society

IZDAVAČ
Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu

ZA IZDAVAČA
Aleksandar Jakir

UREDница
Anita Lunić

IZVRŠNA UREDNICA
Renata Busatto

KOREKTURA I LEKTURA
Ana Križić, Andrea Radić

REDAKTURA
Valentina Perišić

PRIJELOM TEKSTA
Redak d.o.o. Split

DIZAJN NASLOVNICE
Milena Radović

TISAK
Redak d.o.o.

NAKLADA
100 primjeraka

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Sveučilišne knjižnice
u Splitu pod brojem 160709015
ISBN: 978-953-352-002-5

PETAR GABRIĆ

student diplomskog studija lingvistike i germanistike
Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu

Lingvistika i slobodna volja: U kojoj je mjeri jezik arbitraran?

Jezik se smatra specifičnim komunikacijskim sustavom čovjeka. Danas se jednom od glavnih odlika jezika smatra arbitrarnost, koju je jedan od utemeljitelja moderne lingvistike Ferdinand de Saussure definirao otprilike kao proizvoljan odnos između izraza riječi i njezina značenja. Prema principu arbitrarnosti, dakle, svaka je riječ mogla glasiti drugačije. Nasuprot principu arbitrarnosti nalazi se lingvistički naturalizam koji traži logičnu vezu između jezičnih znakova i pojava koje oni predstavljaju. Ta se dihotomija može povezati s dvama filozofskim konceptima slobodne volje i determinizma koji ovisno o definiciji nalažu da čovjek djeluje svojim slobodnim odabirom, odnosno da su sadašnji događaji nužan rezultat prošlih biranja bez mogućnosti. Budući da princip arbitrarnosti omogućuje gotovo neograničeno mnogo raspleta pri imenovanju pojava, konceptualno je sličan slobodnoj volji.

Međutim, indijski neuroznanstvenik Vilayanur S. Ramachandran 2001. godine proveo je psiholingvistički eksperiment na temelju čijih je rezultata zaključio da mozak neproizvoljno povezuje određene glasove s određenim oblicima. Ispitanici u eksperimentu, govornici engleskog i tamilskog jezika, morali su imenovati dva oblika, šiljasti i obli, a mogući izrazi za imenovanje bili su *kiki* i *bouba*. Oko 95% ispitanika izraz *kiki* povezano je sa šiljastim oblikom, a *bouba* s oblim. Ramachandran je pretpostavio da taj tzv. učinak *kiki/bouba* implicira da imenovanje u jeziku nije u potpunosti arbitrarno s obzirom na to da, u ovom slučaju, mozak određenim glasovima i oblicima dodijeljuje apstraktna značenja. Iako je učinak *kiki/bouba* repliciran u mnogim studijama, nisu jasni njegovi uzroci i implikacije, no budući da predstavlja most između

lingvistike i teorije slobodne volje, daljnja bi istraživanja dala uvid ne samo u teoriju jezika i njegovo porijeklo, već i u općenite mogućnosti čovjekova djelovanja.